

Viņu piemiņa nezudīs

Jānis Būmanis

No komunistiskā genocīda cietušie malnavieši (papildinājumi "Gaismas Takas"& "Zemturs" maija laidienu publikācijām)

Skolotāji: **Augusts Bieziņš**, Ludzas ģimnāzijas inspektors (30.09.1878-01.07.1941). Dzimis Patkules pag. Dilmaņos. Tēvs Gusts - lauksaimnieks, māte Maija, sieva Lūcija (dzim. Sņikere). Mācījies Bikseres pagastskolā, Kārsdabas draudzes un Lazdonas ministrijas skolā, Kuldīgas skolotāju seminārā un Tērbatas skolotāju institūtā. Piedalījies Latvijas brīvības cīņās. Bijis ģimnāzijas un reālskolas direktors Alūksnē. Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni (skat. grāmatā „Es viņu pazīstu”, 75. lpp.). Atkāpjoties sarkanarmieši nošauj kopā ar dēlu Pēteri viņu mājās pie Dzelzavas. Tālāk skatīt grāmatā „Mūsu Malnava”, 141.-143. lpp.

Jānis Ezerkalns, agronoms, Preiļu Lauksaimniecības skolas un saimniecības pārzinis (25.11.1888-17.06.1942). Dzimis Viesienas Ģeidānos. Tēvs Jēkabs - lauksaimnieks, māte Ede, sieva Zelma (dzim. Jansone, 1892-12.08.1944). Mācījies Maskavas Lauksaimniecības institūtā, beidzis LU, bijis Preiļu raj. mazpulku vecākais (grāmata „Es viņu pazīstu”, 11. lpp.). Ģimene deportēta (14.06.1941-17.06.1942) no Madonas apr. Bērzaunes pagasta. J.Ezerkalns kā pretpadomju elements nosūtīts uz Molotovas apgabala Usoļlaga nometni, kur nošauts (lieta Nr. P-5831, grāmatā „No NKVD līdz KGB”, 204. lpp.). Sieva Zelma un meitas Izolde (1933) un Regīna (1929) izsūtītas uz Novosibirskas apg. Kolpaševas rajonu. Sieva mirusi izsūtījumā, meitas atbrīvotas 15.05.1946 (lieta Nr. 17809, grāmatā „Aizvestie. 1941. gada 14. jūnijs”, 657. lpp.). Tālāk grāmatā „Mūsu Malnava”, 139.-143. lpp.

Jānis Purviņš (26.04.1904-28.04.1943). Dzimis Rīgas apr. Plāteres pag. *Mudeniekos*. Augstākā izglītība - agronoms, skolotājs. Līdz arestam dzīvojis Ludzas apr. Kārsavas pag. Malnavā. Mazpulka organizācijas vadītājs 1940.g. piedalījies padomju pilsoņu arestos, pats arestēts 13.06.1941 (lieta Nr. P-5525, grāmatā „No NKVD līdz KGB”, 613. lpp.). Sevišķā apspriede par „piederību kontrrevolucionārai organizācijai” viņam piespriež (05.12.1942) brīvības atņemšanu uz 8 gadiem (14.06.1941-14.06.1949), tiek nosūtīts uz Vjatlaga nometni, kur miris 3. lagpunktā, Malij Sozima stacijā, (personālo lietu arhīvs - Nr. 41592, grāmatā „Latvijas pilsoņu martiroloģijs Vjatlagā 1938-1956”, 347. lpp.).

Jānis Zariņš (1891-07.11.1941). Dzimis Jēkabpils apr. Neretes pag. *Sikasņos*. Vidējā izglītība, grāmatvedis, arestēts 14.06.1941 (lieta Nr. P-9654, grāmatā „No NKVD līdz KGB”, 865. lpp. un „Aizvestie 1941. gada 14. jūnijs”, 286. lpp.). Nosūtīts uz Vjatlaga Juhnovas nometnes 7. lagpunktu Jagodnijas ciematā, kur miris pirms sprieduma pasludināšanas (personālo lietu arhīvs - Nr. 42236, grāmatā „Latvijas pilsoņu martiroloģijs Vjatlagā 1938-1956”, 469. lpp.).

Francis Rancāns (1920) Dzimis Ludzas apr. Nautrēnu pagastā. Arestēts 1941. gadā. Jaroslavļas apg., kara tribunāls par „kontrrevolucionāru pretvalstisku aģitāciju” notiesā (13.12.1941) uz 8 gadiem ieslodzījumā un 5 gadiem izsūtījumā. Soda izcietis Vjatlaga Ugličas nometnē, atgriezies Latvijā, kādu laiku strādājis par skolotāju un klases audzinātāju Malnavā, tagad dzīvo Rīgā. Rehabilitācijas apliecība Nr. 542 izsniegta 30.09.1992.

Eižens Alfreds Zariņš (1907- ?). Dzimis Irkutskas apgabalā Krievijā, arestēts 1941.23.06 (lieta Nr. P-4631, grāmata „No NKVD līdz KGB”, 865. lpp.). Bijis ieslodzīts Krasnojarskas apg. Noriļskas nometnē, atbrīvots 1956.24.04 (grāmata „Мы прошли дорогами страдания”, 242. lpp., lieta Nr. 19323, grāmata „Aizvestie. 1941. gada 14. jūnijs”, 361. lpp.). Tālāku ziņu trūkst.

Ignats Veigurs (skolas direktors). Ģimenes piederīgie - sieva Antonija (1910), dēls Paulis (1938), meitas Marija (1939), Irēna (1944) un Regīna (1945) deportēti 25.03.1949, atbrīvoti 17.07.1953 (lieta Nr. 7659, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”).

Absolventi: Mihails Arcimovičs (1931-1991). Dzimis Ludzas apr. Runtortā. Ģimene deportēta 1941. gada 14. jūnijā. Tēvs Vladimirs (1903-25.04.1944) - muižnieks, Vitebskas gubernatora dēls, izplatījis „pretpadomju apmelojumus”, miris Kirova apg. Vjatlaga nometnē (lieta Nr. P-8127, grāmata „No NKVD līdz KGB”, 27. lpp.). Ģimenes locekļi nosūtīti uz Krasnojarskas novada Dzeržinskas rajonu. Vecmāte Olga (1853-1942) mirusi izsūtījumā, māte Aleksandra (1895) izbēgusi 08.10.1947, atpakaļ nav nosūtīta, brālis Jurijs (1939-1943) miris izsūtījumā (lieta Nr. 16440, grāmata „Aizvestie. 1941. gada 14. jūnijs”, 369. lpp.).

Viktors Mundurs (1914-25.05.1942). Valērijs Mundures vīrs. Dzimis Daugavpils apr. Līvānu pagastā. Arestēts 1941. gada 14. jūnijā, jo 1939. gadā iestājies „reakcionārajā studentu korporācijā „Fraternitas Katolica”, bijis laikraksta „Latgolas Vārds” un žurnāla „Ziedonis” līdzstrādnieks, pēc padomju varas nodibināšanas veicis pretpadomju propagandu” (lieta Nr. P-8082, grāmata „No NKVD līdz KGB”, 525. lpp.).

Jānis Būmanis (1928). Dzimis Daugavpils apr. Rudzātu pag. Būmaņos. Kopā ar māsu Helēnu (1925-2000) deportēts (27.03.1949) uz Omskas apg. Molotovas rajonu, (lieta Nr. 7655, grāmata „Aizvestie 1949. gada 25. marts”, 717. lpp.). 1949. gada rudenī abi nosūtīti uz Tomskas apg. Piškinas rajonu pie pārējiem ģimenes locekļiem - mātes Nadeždas (1901-1982), māsām Leokādijas (1931) un Silvijas (1939), brāļa Edmunda (1945), kuri bija deportēti 1949. gada 25. martā. Tēvu Pēteri (1895-1990) čekisti sameklē Baltkrievijā un pēc 4 gadiem, etapa ceļā, nosūta pie ģimenes. Atbrīvota 22.05.1957 (lieta Nr. 7655, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 439. lpp.). J. Būmanis tagad dzīvo Ķegumā, pārējie ģimenes locekļi izklīduši pa dažādiem Latvijas rajoniem, jo atgriezies dzimtajā vietā netika ļauts.

Vilnis Ķeiris (1926-1948). Dzimis Daugavpils apr. Asūnes pagastā. Arestēts (23.10.1940) par „pretpadomju agitāciju un sastāvēšanu nelegālā nacionālistiski politiskā organizācijā Malnavas sovhoztehnikumā” (lieta P-1615, grāmata „No NKVD līdz KGB”, 416. lpp.). Bijis nacionālais partizāns, kritis. Uz cīņu biedru jautājumam: „Kad iziesi no meža?” atbildējis: „Pēc komunistu padziņāšanas”. Ģimene deportēta (25.03.1949) uz Omskas apg. Dzeržinskas rajonu. Tēvs Donāts (1900-02.10.1951) izsūtījumā arestēts un nošauts. Māte Mihailina (1901-?) atbrīvota 13.06.1958 (lieta Nr. 8876, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 513. lpp.).

Agate Ločmele (1926, dzim. Pužule) no Viļakas apr. Šķilbēnu pagasta. Tēvs Pēteris bijis apcietinājumā, pēc 2 gadiem atbrīvots, vecākā māsa Natālija (1918) deportēta (25.03.1949) uz Omskas apg. Marjanovskas rajonu, atbrīvota 13.11.1955 (lieta Nr. 7267, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 693. lpp.).

Atmiņās Agate raksta: „...Šķilbēnu lauksaimniecības skolā mācījos gan vācu laikā, gan arī krievu. Tad bija karš - mežos mīta daudz mežabrāļi. Tā nu ir tajā dzīvē, vieniem patika tāda valdība, otriem tāda, bet trešie negribēja nevienu citu, kā tikai savu Latvijas. Reiz skolā ierodas formās tērpti vīri, sasauc visus klasē un liek rakstīt, ko diktē: „...nost padomju varu, atbrīvot Latviju no komunisma, utt., utt.” Mūsu uzrakstīto savāc un aiziet, bet skolotāji manāmi uztraukušies, savukārt mēs lielā nesaprašānā. Otrā dienā ierodas atkal - arestē mani, Izidoru un Annu Ločmeļus, aizved mūs uz Šķilbēnu pagasta aresta kamerā, kur ievieto katru atsevišķi. Pratināja un sēja klāt lietu, ka esam „uzsaukumu” rakstījuši. Biju lielā nesaprašānā par notikumu. Uz mani brēca - raudāju. Vīri, kas mani pratināja, bija ar uzvārdiem Troščenko un Kabanovs, milicis, kas veda uz nopratināšanu, - Fjodorovs. Pēc nedēļas pratināšanas atļāva iet uz skolu, jo „uzsaukums”, ko bija rakstījuši mežabrāļi, uzlikuši pie pagasta mājas un skolas, bija atjaunots, tikai ar citu saturu: „atbrīvot skolniekus, jo uzsaukumu rakstām mēs, meža brāļi!”.

...Tēvu arestā pratināja - „kur ir tavi dēli?” Bet mūsu ģimenē bija tikai meitas. Māsa izsūtīta uz Sibīriju, atgriezās pēc 7 gadiem, mājas izlauptas un nopostītas. Mētājamies no vienas mājas uz otru,

jo visi baidījās pieņemt „valsts noziedzniekus”. (pierakstīts 4.08.2000).

Jevgēnija Mežinska (1929, dzim. Ločmele), Viļakas apr. Šķilbēnu pagastā. Ģimene: tēvs Ādams (1895), māte Apolonija (1903) un māsa Zinaida deportēti (25.03.1949) uz Omskas apg. Šerbakulas rajonu (lieta Nr.1242, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 690. lpp.), atbrīvoti 18.04.1956.

Jāzeps Pužulis (1927-19??), dzimis Viļakas apr. Šķilbēnu pagastā. Bijis iesaistījies nacionālajā pretošanās kustībā - lielajā grupējumā Viļakas apriņķī (Stompaku purvā), piederīgie: tēvs Ādams (1890), māte Anna (1898), māsas Dārte (1923), Marija (1925), Antonija (1935) un Janīna (1937), brāļi Staņislavs (1931) un Vitālijs (1933) deportēti (25.03.1949.) uz Omskas apg. Marjanovskas rajonu, atbrīvoti 18.11.1955 (lieta Nr. 2259, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 692. lpp.). Tālāku ziņu trūkst.

Jāzeps un Pēteris Rancāni, dvīņi (1930.), dzimuši Rēzeknes apr. Nautrēnu pagastā. Tēvs - Vikentijš (arī Vincents) (1877-19??) arestēts (26.06.1941) par pretpadomju agitāciju (lieta Nr. P-8541, grāmata „No NKVD līdz KGB”, 623. lpp.); māte Franciska (1899-?), māsas Janīna (1928) un Irēna (1932) izsūtītas (25.03.1949) uz Omskas apg. Poltavkas rajonu. Tālāku ziņu trūkst.

Veronika Stafeca (1928, dzim. Kazicāne), Ludzas apr. Mērdzenes pagastā. Deportēta (25.03.1949) kopā ar ģimeni: vecmāti Rozāliju (1875-26.03.1949), vecotēvu Izidoru (1867-10.1949), tēvu Ādamu (1895-?), māti Benediktu (1898-?), māsām Genovefu (1930), Janīnu (1924) un Leontīni (1942), brāļi Vladislavu (1933-2006, miris izsūtījumā) uz Tomskas apg. Tuganas rajonu. Ģimene atbrīvota 27.03.1956 (lieta Nr. 616R, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 133. un 139. lpp.). Dzīvo Rīgā.

Veronika Šakina (08.09.1931, dzim. Ločmele). Dzimusi Rēzeknē. Tēvs Meikuls Ločmelis (1893-16??, dzimis Abrenes apr. Baltinavas pagastā), arestēts (14.06.1941) Valkā, jo 1917-1920 dienējis Kolčaka armijā par feldšeri, bijis Latvijas armijas virsdiensētā un kā 24. teritoriālā korpusa 227. strēlnieku pulka aptiekas pārzinis veicis pretpadomju agitāciju (lieta Nr. P-5347, grāmata „No NKVD līdz KGB”, 466. lpp.). Tālāku ziņu trūkst.

Henriks Šakins (1930-2006), dzimis Viļakas apr. Šķilbēnu pagastā, miris un apbedīts Lāčupes kapos Rīgā. Tēvs Antons (1895-?) arestēts (24.08.1944), jo bijis aktīvs aizsargs (lieta Nr.13650, grāmata „No NKVD līdz KGB”, 744. lpp.), māte Leonora (1905), brāļi Leons (1929) un Francis (1931), māsa Irēna (1936) deportēti (25.03.1949) uz Omskas apg. Isikuļskas rajonu, atbrīvoti 20.12.1955 (lieta Nr. 16, grāmata „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 688. lpp.).

Malvīne Žubule (1928, dzim. Circene), Viļakas apr. Šķilbēnu pagastā. Brālis Jāzeps Circenis (9.08.1922-10.01.1994) bijis legionā, pēc tam filtrācijas nometnē Krievijā, tēvs piedalījies nacionālajā pretošanās kustībā - lielajā grupējumā Viļakas apriņķī (Stompaku purvā). Ģimene pratināta un spīdzināta (1944-1948). Tagad Malvīne dzīvo Cēsu raj. Straupē.

Atmiņās raksta (vēstule, 19.08.2008): „Esmu dzimusi Abrenes apr. Šķilbēnu pag. *Bāliņos*. Ģimenē bijām 10 bērni. Vecākais brālis, Jāzeps iesaukts legionā 1943. gada vasarā, tēvs Staņislavs (10.03.1900-24.06.1990) bija Latvijas brīvības cīņu dalībnieks (Latgales partizāns (1919-1920), divi tēva brāļi neprecējušies Ulmaņa laika aizsargi, viens no viņiem 1934. gadā piedalījās apvērsumā. Tēvs vācu laikā iestājās policijā, lai mani un māsu nenosūtītu darbā uz Vāciju, jo man tad bija tikai 16 un mātai - 18 gadi

Nelaime sākās pēc otrreizējās Latvijas okupācijas. Tēvs slēpās mājās un pie radiem, pēc tam iesaistījās nacionālā partizānu vienībā Stompaku purvā. Pēc kaujas ar čekistu vienību viņam un daudziem citiem izdevās izlauzties no aplenkuma. Liela daļa cīņu biedru apvienojās ar Grīvas (Kārsavas apkaimē) un Lubānas mežos mītošiem vīriem, tēvs bija saslīmīis un atnāca mājās. Sākās negaidītas kratīšanas, meklēja gan viņu, gan brāļi Jāzepu, kurš bija gūstā un atradās Vorosilovā. Mums ilgi no Jāzepa nebija ne ziņas, līdz viņu pārsūtīja uz Ļeņingradu un atļāva rakstīt. Mājas pārmeklētas ap 20 reizes, gan dienā, gan naktī, laužtas grīdas, ārdīta siena, salmu novietnēs ar dzelzs durkļiem iztaustīts siena, salmu panti un viss iespējamais.

Kādas bailes piedzīvoja mazie brālīši un māsiņas - nav izsakāms, pašam mazākajam bija 3 gadi (dzimis 1942. gada decembrī). Mums, visiem bērniem, bija jāsaprata, ka tēvs slimnīcā Rīgā. Kārtējā mēlošanas reizē milicijas priekšnieks Troščenko, „samīlojis” maziņo, jautā: kur tēvs? Puisītis saka -

Rīgā. Bet kur Rīga? Mazais parāda mājas augšu. Nu, nometis bērnu, Troščenko ar 8 vīriem dodas turp, bet neatrada, jo tētīm augšas istabās bija ierīkota grūti uzminama slēptuve. Troščenko pateica mātei: zinām, ka viņš te, ja neatdosi ar labu - atradīsim, nošausim vai nodedzināsim māju. Viņa bija spiesta tēvu no slēptuves izvest. Teica: aizraidi savus suņus (t.i. istrebiteļus) - atdošu tikai tev vienam.

Tā arī notika, tas laikam viņam imponēja. Māte parādīja slēptuvi un ievada tēvu. Troščenko uzlika uz galda pistoli, vienā malā sēdēja tēvs, otrā - viņš. Notika diezgan ilgā saruna. Uz jautājumu - kāpēc nav reģistrējies sakarā ar amnestiju, māte paskaidroja, ka būtu, bet pirms neilga laika ciemā reģistrējies 18 gadus veca meitene Bārbala Slišiņa un viņas kaimiņš Aloizs Logins (vārdu īsti neatceros). Šī komanda abus paņēma, izdzina ap 300 metrus no mājām un nošāva. Tēti vairāk pēc tam nekur uz nopratināšanu nesauca.

...1949. gada 25. marts, mūsu ģimene it kā bija izvešanas sarakstā. Tam laikā Šķilbēnu pasta priekšnieks bija partijas cilvēks Kronbergs, tēva māsiņai vīrs - viņš brīdināja. Mūs neizveda.

...Kuprovas pag. Strautu saimnieks Staņislavs Pužulis (1907), mana tēva māsasvīrs, bija mežsargs un apcietināts par mežabrāļu slēpņu neuzrādīšanu (lieta Nr. 1360, grāmatā „No NKVD līdz KGB”, 617. lpp.), tante Tekla Pužule (1910) stāstīja, ka pēc vīra apcietināšanas arī viņu arestēja, sīta un spīdzināja. Viņu ar 5 bērniem (meitām Annu (1933), Zentu (1935), Līviju (1937), dēliem Ludvigu (1940) un Leonardu (1943) deportēja uz Omskas apg. Tevrizas rajonu. Atbrīvoti 22.01.1957 (lieta Nr. 921, grāmatā „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”, 680. lpp.)”

Antons Žubulis (1927), dzimis Ludzas apr. Nirzas pagastā. Arestēts, kopā ar tēvu Viktoru un brāli Jāzepu divus mēnešus pratināts Ludzas cietumā. Tagad dzīvo Cēsu raj. Straupē.

Antons raksta (vēstule, 25.02.2008): „Esmu dzimis un uzaudzis Nirzas pag. *Pristavkās*. Vācu laikā mācījies Ludzas ģimnāzijā, (5.04.1944) pārtraucu, jo no austrumiem tuvojās fronte, tēva māju tuvumā nonāca 18.07.1944 -- jau pavasarī izraktajos aizsardzības grāvos un uzbūvētajās ložmetēju ligzdās, tos krievi straujā uzbrukumā un asiņainā tuvcīņā ieņēma dažās stundās. Ap pusdienas laiku vācieši steigā atkāpās uz nepilnīgi ierīkotām rezervēs pozīcijām, kuras stiepās pa mūsu saimniecības zemi (tūrumiem).

Krievi vācu pozīcijas bija pārrāvuši ap 500 m platumā pretī mūsu mājām, vācieši uzbrukumā atvairīja un atkāpās (22.07) uz Ludzu un Rēzekni. Pie mums bija vāciešu komandpunkts, tuvumā (uzkalniņā) un pagalmā uzstādīti 5 ložmetēji. Palikām turpat ar kokiem apaugušā gravā - vācieši projām nedzina. Tēvs viņus cienāja ar speķi, olām un medu ar pienu.

Tuvākā un tālākā apkārtnē notika sīvas kaujas, bija daudz kritušo, tai skaitā arī vietējie iedzīvotāji, nosīti daudzi zemnieku mājlopi, daudzu zemnieku mājas bija nodegušas. Valdīja saulains un karsts laiks, gaiss bija piesātināts ar pūstošu līķu salkano smaku, izsprāgušu lielgabalu šāvienu un mīnu sēra smaržu. Mums paveicās - palikām dzīvi un veseli, ēkas nenodega un lopi saglabāti. Apkārtnē palika daudz kājnieku ieroču, kurus vēlāk izmantoja pretošanās kustības dalībnieki.

1944. gada rudenī turpināju mācības Ludzas vidusskolā, Latvijas proklamēšanas gadadienu (18. novembri) skolu jaunatne atzīmēja dažādā veidā, Novembra beigās un decembrī Ludzā sākās vidusskolnieku un komerskolnieku aresti, biju spiests pārtraukt mācības. 1945. gada janvārī saņēmu pavēsti no Ludzas kara komisariāta par iesaukšanu dienestā. Neierados.

...Brālis Jāzeps (22.10.1922) 1943. gada augustā iesaukts latviešu leģionā, no novembra atradās austrumu frontē Latviešu leģiona 19. divīzijas sastāvā, ar smagām kaujām atkāpās no Volhovas līdz aizstāvēšanās pozīcijām Velikajas upes krastos. Tur 1944. martā ievainots. Pēc ārstēšanās palaists atvaļinājumā, uz mājām atbrauca pilnā apbruņojumā. Krieviem ienākot, dzīvoja nelegāli kopā ar jauniešiem, kuri nepakļāvās iesaukšanai krievu armijā. Viņiem pievienojos arī es. Bijām bruņoti ar vācu un krievu kājnieku ieročiem.

1945. gada marta sākumā kārtējo reizi rīta pusē atnācām uz mājām pēc pārtikas, bet ieročus atstājām šķūnī slēptuvē (ar tiem istabā nekad negājām, jo pie mums mājas otrā galā dzīvoja kaimiņu ģimenes ar bērniem, kuriem kauju laikā bija nodegušas mājas). Dienā negaidot no divām pusēm iznīcinātāji (istrebiteļi) NKVD leitnanta Gromova vadībā ielenca mājas, uz šķūni tikt nevarējām. Skrējām uz netālo valsts mežu, uz mums šāva ar ložmetēji, bet laimīgi tikām galā. Tomēr tur saņēma ciet citi iznīcinātāji ar NKVD Nirzas pag. priekšnieku Semjoņikovu. Pa to laiku čekists Gromovs sīta māti un tēvu Viktoru (1.04.1894-?), draudot ar nošaušanu, aizveda uz Nirzas miliciju. Tur nogādāja arī

mani un brāli, turēja šķūnī. Pratināja ar starplaikiem čekists virsleitnants Ivanovs, bet Gromovs palīdzēja ar piekaušanu. Man izsīta vairākus zobus.

Marta pusē vēl pieturējās 15 grādu sals. Trešajā aresta diena šķūnī ienāca trīs iznīcinātāji, lika nogērbt virsdrēbes, tās esot ļoti labas un mums nevajadzēšot. Ārpusē dežurējošais sargs par mūsu pretošanos izģērbšanai brīnījās: „Čudaki pokoiniki”.

Naktī lika iziet laukā. Domājām, vedīs uz nošaušanu, bet visus trīs aizgādāja uz Ludzas cietumu. Tēvu un mani ievietoja vienā kamerā, te viens otram izstāstījām visu par pratināšanu Nirzā un arī cietumā. Visu triju liecības sakrita: brālis un es dzīvojām mājās, brālis dezertējis no frontes. To Nirzas milicijas priekšnieks Semjoņikovs zināja - 1944. gada ziemā nez no kurienes atsūtīts un strādāja par mežsargu, dzīvokli īrēja turpat kaimiņos pie tēva brāļa. Leģionā iedoto šauteni, ko brālis rudenī bija ielicis bišu stropā, izņēma un turpat atdeva viņam. Brāli no Ludzas cietuma pārveda uz Rīgu, pratināja, pēc trim mēnešiem bez tiesāšanas nosūtīja uz filtrācijas nometni Narvā - kā gūstekni. Arī tēvu no apcietinājuma Ludzā atbrīvoja pēc 3 mēnešiem, bet mani pēc 3 nedēļām izlaida pievakarē, līdz mājām bija jāiet 30 km. Soļoju gandrīz visu nakti, jo biju novārdzīs, izbadējies. Nakts bija silta, strauji kusa sniegs, ceļš izšķīdis. Bija pavasarīgs laiks, bet manā sirdī tā nebija.

...Pēc mūsu aresta jau nākošajā dienā no mājām bija aizvesti lopi (arī skaistais ērzelis), no klētis - visa labība, no šķūņa - siens. No uztura gan visu nepaņēma, jo mājā dzīvojušie kaimiņi teica, ka tas ir viņu. Šķūnī noslēptos ieročus jaunākais brālītis (8. klases skolnieks) bija pārnesis drošā vietā - tas izglāba mūsu ģimeni. Pēc izlaišanas no cietuma mani iesauca uz militārām apmācībām, pēc mēneša palaida uz dažām dienām mājās, brīdinot būt gatavam doties uz fronti. Tur netiku, jo karš bija beidzies. Rudenī turpināju mācības Ludzā, Novembra vidū, sakarā ar iesaukšanu krievu armijā, bija jāiet uz pēdējo komisiju.

....Ar jaunākā brāļa Aleksandra un Viktora Vondas, kuri bija Malnavas tehnikuma audzēkņi, un Ludzas vidusskolas direktora Ziemeļa, Malnavas tehnikuma mācību daļas vadītāja St. Ķeīša sapratni un atbalstu, pusotras diennakts laikā pirms pēdējās iesaukšanas paspēju noformēties par Malnavas tehnikuma audzēkni un uz komisiju (Ludzā) aizgāju kopā ar Malnavas jauniesaucamajiem. Tas pamatā izmainīja manu turpmāko dzīvi.”

Kārlis Bebris, skolotājs, grāmatgrotājs Madonā (05.03.1886-?), tēvs Jēkabs - lauksaimnieks, māte Ieva, sieva Marija, dzim. Briczkalna. Beidzis Lazdonas draudzes skolu un Baltijas skolotāju semināru, bijis skolotājs, Latvijas profesiju kameras goda korespondents (grāmatā „Es viņu pazīstu”, 60. lpp.). Tālāk grāmatā „Mūsu Malnava”, 137. un 138. lpp.

Arvīds Šmits (vēlāk Silmālis), agronoms, Latvijas darba centrālais direktors, LA docents (17.02.1895-?), dzimis Jaungulbenes *Jaunrimstavās*. Tēvs Pēteris - lauksaimnieks, māte Liene, sieva Tekla (dzim. Martinsons) - psiholoģijas zinātņu kandidāte, skolotāja. Arvīds mācījies Jaungulbenes pagastskolā un ministrijas skolā, beidzis Jelgavas Lauksaimniecības vidusskolu un LU, bijis agronoms, Ventspils apr. valsts zemju inspektora vietas izpildītājs, Malnavas Lauksaimniecības vidusskolas fermas pārzinis, Višķu dārzkopības vadītājs. No 1926 - LU Lauksaimniecības fakultātes katedras asistents, vēlāk privātdocents, tagad LA docents lopkopībā. Pētījis āboliņa un lucernas sienu noderīgumu cūku ēdināšanā, bijis „Ādu un vilnas centrālais” priekšsēdētājs. Darbi: Praktiskā rokasgrāmata cūkkopējiem, Āboliņa un lucernas sienu cūku ēdināšanā, raksti presē. Apbalvots ar Atzinības krustu Literatūrā: Zinātne tēvzemei (grāmatā „Es viņu pazīstu”, 475. lpp.). Tālāk „Mūsu Malnava”, 151. un 152. lpp.

Kārlis Rudzītis, agronoms, Malnavas Lauksaimniecības vidusskolas inspektors, (23.05.1898-?), dzimis Allažu pagastā. Tēvs Jānis - lauksaimnieks, sieva Ženiņa, dzim. Krieviņa. Beidzis Allažu pagastskolu, Priekuļu Lauksaimniecības skolu, Jelgavas Lauksaimniecības vidusskolu un LU. Kārsavas lauksaimniecības biedrības valdes loceklis. (grāmatā „Es viņu pazīstu”, 425. lpp.). Tālāk grāmatā „Mūsu Malnava”, 150. lpp.

Rudolfs Krāmiņš, agronoms, Malnavas Lauksaimniecības vidusskolas skolotājs (9.04.1894-?), dzimis Viļķenos. Tēvs Andrejs - lauksaimnieks, māte Kristīne, sieva Olga (dzim. Alksne) - skolotāja. Beidzis komerskolu un LU, piedalījies Latvijas brīvības cīņās, virsnieks, bijis Jelgavas mājturības skolas inspektors - kameras loceklis, Kārsavas pilsētas vecākā biedrs, aizsargu bataljona komandieris. Apbalvots ar TZO (grāmatā „Es viņu pazīstu”, 274. lpp.). Tālāk „Mūsu Malnava”, 152. un 153. lpp.

2008. gada 14. martā, Ķegumā.